

บัญชีที่แสดงผลต่อประสิทธิภาพของผู้นำท้องถิ่น : ศึกษาเฉพาะกรณีบ้าน คู้ใหญ่บ้าน
จังหวัดมุกดาหาร

นายชูเกียรติ มุทธากาญจน์

ศูนย์วิทยทรัพยากร

วิทยานิพนธ์เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาค้นคว้าหลักสูตรปริญญาตรีศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต

ภาควิชาการปกครอง

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. 2531

ISBN 974-569-106-2

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

013889

I10301124

FACTORS AFFECTING EFFICIENCY OF LOCAL ELITES : A CASE STUDY OF
KAMNAN-PHUYAIBAN OF MUKDAHAN PROVINCE

Mr. Chookiet Muttakanjana

A Thesis Submitted in Partial Fulfilment of the Requirements

for the Degree of Master of Arts

Department of Government

Graduate School

Chulalongkorn University

1988

ISBN 974-569-106-2

หัวข้อวิทยานิพนธ์ บัณฑิตที่มีผลต่อประสิทธิภาพของผู้นำท้องถิ่น : ศึกษาเฉพาะกรณี
 กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน จังหวัดมุกดาหาร
โดย นายชูเกียรติ มุทธากาญจน์
ภาควิชา การปกครอง
อาจารย์ที่ปรึกษา รองศาสตราจารย์ ดร.พรศักดิ์ ห่องแก้ว

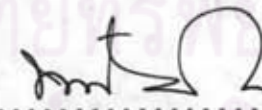

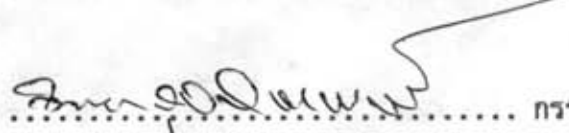
บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้มหาวิทยาลัยราชภัฏนครพนมเป็นส่วนหนึ่ง
 ของการศึกษาค้นคว้าหลักสูตรปริญญาโทบัณฑิต

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
 (ศาสตราจารย์ ดร.ถาวร วิษราภัย)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
 (ศาสตราจารย์ จรุฎ สุภาพ)

..... อาจารย์ที่ปรึกษา
 (รองศาสตราจารย์ ดร.พรศักดิ์ ห่องแก้ว)

..... กรรมการ
 (รองศาสตราจารย์ ดร.วิทยา สุจริตนารักษ์)

ชูเกียรติ มุทธากาญจน์ : ปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติหน้าที่ของผู้นำท้องถิ่น : ศึกษา
 เฉพาะ กรณีบ้าน ผู้ใหญ่บ้าน จังหวัดมุกดาหาร (Factors Affecting Efficiency of
 Local Elites : Case Study of Kamnan-Phuyaiban of Mukdahan Province.)
 อ.ที่ปรึกษา : รศ.ดร.พรศักดิ์ ผ่องแผ้ว, 206 หน้า.

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาวิเคราะห์ถึงปัจจัย ที่มีผลกระทบต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติ
 หน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ในจังหวัดมุกดาหาร โดยศึกษาถึงอำนาจ อำนาจหน้าที่และอิทธิพล รวมตลอดถึง
 มูลเหตุจูงใจภายนอกอื่น ๆ ที่มีผลกระทบต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านในจังหวัด
 มุกดาหารเปรียบเทียบกับกำนัน ผู้ใหญ่บ้านที่ได้รับรางวัลดีเด่น โดยการวิจัยแบบสอบถาม การสัมภาษณ์ และ
 การสังเกต โดยใช้ทฤษฎีอำนาจในการศึกษา

ผลของการศึกษาสรุปได้ว่า กำนัน ผู้ใหญ่บ้านต่าง ๆ ในตำแหน่งเดียวกัน มีอำนาจหน้าที่เท่ากัน
 แต่มีอำนาจต่างกัน ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับปัจจัยภายในและปัจจัยภายนอกของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ปัจจัยภายในที่สำคัญ
 ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ได้แก่ บุคลิกภาพที่หน้าเชื่อถือ เอาจริงเอาจังในการปฏิบัติหน้าที่และเป็นผู้ที่มีความรู้
 ความชำนาญมากกว่าผู้อื่นส่วนปัจจัยภายนอกที่สำคัญได้แก่ การมีญาติพี่น้องมาก นโยบายหรือคำสั่งของ
 หน่วยงานที่แน่ชัดและบุคลิกภาพของผู้สั่งการ ซึ่งที่กล่าวมานี้ล้วนมีผลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติหน้าที่ของ
 กำนัน ผู้ใหญ่บ้านทั้งสิ้น นอกจากนี้ความหวังว่าจะมีความเป็นอยู่ที่ดี หรือคาดหวังว่าจะได้รับความเคารพนับ
 ถือหรือได้รับความนิยมนั้นชอบ ซึ่งกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ในจังหวัดมุกดาหารส่วนใหญ่มองความคาดหวังว่าจะได้รับ
 ต่อการปฏิบัติหน้าที่ ก็เป็นปัจจัยเกื้อหนุนอันจะก่อให้เกิดความมีประสิทธิภาพในการปฏิบัติหน้าที่ได้

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาควิชา การปกครอง
 สาขาวิชา การปกครอง
 ปีการศึกษา 2531

ลายมือชื่อนิสิต
 ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา

CHOOKIAT MUTTAKAN : FACTORS AFFECTING EFFICIENCY OF LOCAL ELITES :
 CASE STUDY OF KAMNAN-PHUYAIBAN OF MUKDAHAN PROVINCE. THESIS ADVISOR :
 ASSO. PROF. PORNSAK PHONGPHAEW, Ph.D. 206 PP.

The aim of this research is to analyse various factors affecting work efficiency of Kamnan and Phuyaiban in Mukdahan Province. Various factors are studied through questionnaires, interview and participant observation under the framework of power theory. The main factors are their power, authority, influence, and other outside incentives that affect their power. Comparing between general Kamnan-Phuyaiban and those who are awarded excellence performance has been made.

The study comes to conclusion that Kamnan and Phuyaiban have equal right of authority in the same level of position but the discrimination in such power approach will depend upon their internal and external factors. The important internal factors are a good personality, reliability, concentration of work, and their clear policies and superior command. Apart from those, the expectancy of their social acceptance and respect, good reputation and better way of life in return for their work performance are those the factors that support the efficiency of their work.

ศูนย์วิทยทรัพยากร
 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาควิชา การปกครอง
 สาขาวิชา การปกครอง
 ปีการศึกษา 2531.....

ลายมือชื่อนิสิต
 ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา
(Handwritten signatures)

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ได้สำเร็จลุล่วงไปด้วยความช่วยเหลืออย่างดียิ่งของรองศาสตราจารย์ ดร.พรศักดิ์ ห่องแก้ว อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ซึ่งท่านได้ให้คำแนะนำและข้อคิดเห็นต่าง ๆ ของการวิจัยมาด้วยดีตลอด และเนื่องจากทุนการวิจัยครั้งนี้บางส่วนได้รับมาจากทุนอุดหนุนการวิจัยของบัณฑิตวิทยาลัย จึงขอขอบคุณบัณฑิตวิทยาลัยมา ณ ที่นี้ด้วย

ท้ายนี้ ผู้วิจัยใคร่ขอขอบพระคุณ ผู้บังคับบัญชา เพื่อนร่วมงาน ตลอดจนเพื่อนข้าราชการจากกระทรวงทบวงกรมอื่น ในจังหวัดมุกดาหาร ที่ช่วยอำนวยความสะดวกและให้ความร่วมมืออย่างดียิ่ง ตลอดจนผู้บังคับบัญชาและเพื่อนร่วมงานปัจจุบัน ที่พยายามช่วยเหลือและให้กำลังใจแก่ผู้วิจัยจนสำเร็จการศึกษา.

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญตาราง.....	ญ
 บทที่	
1 บทนำ.....	1
ความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการศึกษา.....	7
ขอบเขตของการศึกษา.....	7
ทฤษฎีและแนวความคิดที่เกี่ยวข้อง.....	8
สมมุติฐานในการวิจัย.....	18
วิธีศึกษา.....	19
วิธีการวิเคราะห์ข้อมูล.....	21
ความหมายศัพท์สำคัญ.....	23
ผลที่คาดว่าจะได้รับ.....	26
2 ประวัติความเป็นมาของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน.....	27
การทดลองจัดหมู่บ้านและตำบล.....	29
การจัดหน่วยการปกครองชั้นตำบล.....	34
การจัดแบบแผนการปกครองชั้นหมู่บ้าน.....	37
การจัดตั้งหมู่บ้านชั่วคราว.....	39
อำนาจหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านปัจจุบัน.....	42
3 การปฏิบัติหน้าที่อย่างมีประสิทธิภาพ.....	64
4 ททวิเคราะห์.....	120
5 บทสรุปและข้อเสนอแนะ.....	161

บรรณานุกรม.....	169
ภาคผนวก.....	174
ประวัติผู้เขียน.....	206

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 4.1	ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างที่ทำการศึกษา..... 120
ตารางที่ 4.2	คุณลักษณะเกี่ยวกับการดำรงตำแหน่งของกลุ่มตัวอย่าง..... 122
ตารางที่ 4.3	การรับและการถ่ายทอดนโยบายหรือคำสั่งของกลุ่มตัวอย่าง..... 124
ตารางที่ 4.4	การให้ความร่วมมือของราษฎรต่อกลุ่มตัวอย่าง..... 125
ตารางที่ 4.5	ลักษณะการใช้ทรัพยากรอำนาจของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน..... 127
ตารางที่ 4.6	ปัจจัยภายนอกที่มีผลกระทบต่อการปฏิบัติหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน..... 131
ตารางที่ 4.7	ประสิทธิภาพในการปฏิบัติหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ในทัศนะของข้าราชการที่ปฏิบัติงานในพื้นที่ตำบลหมู่บ้าน..... 137
ตารางที่ 4.8	ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ในทัศนะของข้าราชการที่ปฏิบัติงานใน พื้นที่ตำบล หมู่บ้าน..... 140
ตารางที่ 4.9	ทัศนคติของประชาชนในหมู่บ้านต่อกำนัน ผู้ใหญ่บ้านของคน..... 146

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย